

UJSÁG

LŐFIZETÉSI ÁRA
EGY HÓNAPRA 10 LEJ
NEGYEDÉVRE 200 LEJ
ÉLÉVRE 400 LEJ
EGÉSZ ÉVRE 800 LEJ
Egyes szám ára hétköznapon és vasárnap 3 lej, okiráltságban hétköznapon és vasárnap 4 lej

ALAPÍTÓTTA:
GOMBOS FERENCZ
SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL
STRADA REGINA MARIA
(VOLT DEAK FERENC-ÚJ)
35. SZ. TELEFON 399. RÉSZ-
IRATOKAT A SZERKESZ-
TŐSÉG NEM AD VISSZA

FOKSZERESZTŐ:
DR. PAÁL ÁRPÁD

CLUJ-KOLOZSVÁR
XXVIII. ÉVFOLYAM, 97. SZÁM

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. ZAGONI ISTVÁN

Mi a sziv óhaja?
Egy Sipos-féle
harisnya! Kapható
Reg. Ferdinand 8.

Szemüveget viselők figyelmébe!

Mintán a konkurrencia jönnek látta az általam évek óta ismerté lett

Zeiss, Busch
és Rodenstock

„Schlagwort”-ot
eltalajdonítani, meg-
jegyzem, miszerint a
60 éve

tenálló üzletem hírveve biztosíték
arra, hogy minőség, választé-
k és árak tekintetében minden
versenyen leülülök

KUN MÁTYÁS FIA

Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 2.

80 halott, 270 sebesült

Az Agence Radio beiruti jelentés
szerint a svedei harcokban 11 fran-
cia zászlóalj veit részt. A francia
vesztése 80 halott és 270 sebesült
olt. A franciák számítása szerint
Arizók ezzel szemben 1500 ember
vesztettek. Az Intransigeant értesíté-
se szerint legujabban már Perze-
is bejelentette igényét egy állandó
szövetségi tanácsotagsági helyre

A magyar belügyminiszter terjeszti be a titkos társasá- gok elleni törvényjavaslatot

Budapest. Pesthy Pál igazságügy-
miniszter a titkos társaságok ügyé-
ben a következőket mondotta:
— A büntetőnovellából — a minisz-
tereink ar kívánására — kivessz-
ezük azt a részt, amely a titkos tár-
saságok és egyesületek ellen szól és
szint kiülon a törvényhozás elé terjesz-
zük. Hogy mikor fog ez megtör-
léanni, azt nem tudom, eddig még
nemmiféle előkészület nem történt.
Amikor azonban ez megtörténik,
továbbra már nem is tartozik boz-
tam, hanem a belügyminiszter ba-
áskörébe megy át.

Csodás illatu
kölni vizek
RÓZSA ROYAL
drogeriában, Fötér

A nemzeti párt megegyezett a szociáldemokrata munkássággal

(Az Ujság tudósítójától.) A nem-
zeti párt kolozsvári klubjában meg-
kezdődtek a tanácskozások a jelölő
listák összeállításáról és a helyi je-
lölésekről. Vajda Sándor vezeti a
megbeszéléseket. A szociáldemokrata
munkássággal a megegyezés már
belejezettek tekintetében.

A szociáldemokrata munkásság
részéről a pártkörben Fluera és
Jumanca vezetők voltak fenn a párt-
ban. A tárgyalás után Socol Aurél
kolozsvári volt képviselő ezt mon-
dotta:

— Megegyezés? Az már megvan,
hiszen együtt voltunk, együtt va-

gyunk. A munkások nagyon kon-
ciliánsok és megkönyitik a meg-
állapodást.

Kolozsmegyében a munkásság ré-
széről Fluera János fog rákerülni a
képviseleljelölő listára. Az ellenzéki
listavezető minden valószínűség sze-
rint Hatiegan Emil egyetemi profesz-
sor lesz. Jelölőbizottságot alakított-
tak, amelynek tagjai: Socol Aurél,
Hatiegan Emil, Dan Sever, Nemes
János volt képviselők, vitás kérdés-
ben Vajda Sándor dönt.

A nemzeti párt magyar jelölteket
is fel kíván venni a listákra.

Kisebbségi szenátort kívánnak választani az iparkamarák

A kolozsvári kamara jelöli az egyik szenátort, a nagyváradi a másikat — Kolozs-
váron megtörtént a jelölés

(Az Ujság tudósítójától.) A keres-
kedelmi és iparkamarák szenátor-
jelöltjei közül az eddigiek szerint
kettő kisebbségi lesz. Az egyik sze-
nátorságot a szászok köztöték ki
maguknak a kormánnyal kötött pak-
tumban és a szászok politikai pártja
állította a jelöltet. A másikat nem
a magyar párt és nem más kisebbsé-
gi szervezet, hanem a kolozsvári
kerület kereskedelmi és iparkamarái
kivánják jelölni. Ha a mandátum a
kereskedelem és ipar képviselőit
jelenti, akkor igazán nemcsak annyi,
hanem több hely illeti meg a kisebbsé-
geket s a kamaráknak ezt szem-
előtt kell tartaniuk.

Paktum nélkül nincsen válasz- tás

Paktum nélkül már ugy látszik
semilyen választást nem tudnak sehol
elképzelnél. A kolozsvári kerületbe
tartozik az aradi kamara is, amely
mostani elnöksége be akarja hozni
a maga előzét, Marcus István bank-
igazgatót szenátornak. Ezzel a to-
kérvással szemben a kolozsvári ka-
mara paktumot kötött a nagyváradi
val s bevonták a paktumba a ma-
rosvásárhelyit is. A megegyezés sze-
rint az ipari szenátorságra a kolozs-
vári kamara jelöl, a kereskedelmire
nagyváradi állít jelöltet.

Kolozsváron jelöltek

A kolozsvári kamara elnöki ta-
ácsa Negrutiu János elnököt jelölte
az ipari szenátorságra. Az aradi
Marcus István ellen azt hozzák fel,
hogy ő csak néhány hónapja áll
kamara élén s hogy mint bankigaz-
gató, nem lehet ipari szekciók je öltje,
mint regáltbeli bank fiókjának igaz-
gója, nem képviselheti az erdélyi
dekeket.

A kamarának az az álláspontja,
hogy a kereskedelmi szenátorságra
kisebbségi embert kell jelölni s ezt
az álláspontot osztják a többi jelen-
tősebb kamarák is.

Székelyek Galac- ban, szászok Bukaresiben

A választójogi rendszer a keres-
kedelmi és iparkamarák kerületeit
ugy állapította meg, hogy az erdélyi
megyéket szétbányta az ország egész
területén. Négy szenátor-választó ke-
rületük van a kamaráknak: a jasi, galaci,
bukaresti és kolozsvári. Hogy a
székelyek, nehogy egy helyen sza-
vazzanak,

Csik- és Háromszék megyék Galac- hoz tartoznak,

azonban a szebenieknek és brassó-
iaknak nem kell ilyen messzire min-
niök; ezek a megyék a bukaresti
kamarai kerületnek a részei. Nem-
csak ez a két megye került azonban
a lövárosba, hanem

Bukaresztbe szavaz a Bánság há- rom megyéje is.

azonban a szebenieknek és brassó-
iaknak nem kell ilyen messzire min-
niök; ezek a megyék a bukaresti
kamarai kerületnek a részei. Nem-
csak ez a két megye került azonban
a lövárosba, hanem

A kolozsvári kerület

A kolozsvári kerületben az ipari
szenátorságnál százhárom, a keres-
kedelménél nyolcvanöt szavazó van
A következő megyék tartoznak ehhez
az erdélyi kerületbe:

Arad, Bihar, Fehér, Pogaras, Hu-
nyad, Kis- és Nagykülüllő, Mára-
maros, Maros, Naszód Udvarhely,
Szamos, Szatmár, Szilagy, Torda és
Udvarhely.

A politika ellen

nem akarunk szólni, hisz végtére
a magyarságnak is bele kell keve-
rednie a politikába. Azzal kell sok
ügyében előhaladást, sok bajában
elhárításokat kimódolnia. Azonban
teljesen elmerülnie benne nem sza-
bad, mert ez egyoldalúságra kár-
hoztatja a magyar életet. Léköti a
figyelmeiket és energiákat, melyek
életünk sok nagy érdekének a táp-
lálására mind szükségesek volnának.
Éppen a mostani napok is olyan
kóros elváltozásokat okoznak, hogy
a politika lazassága fut széjjel raj-
tunk, s az fogja görcsökbe idegein-
ket. Pedig ezer dolgunk van, ami-
hez képest csak részleteszköz a po-
litika.

Emlékeztetünk kell saját magun-
kat, hogy a magyarság pártja is
több a politikai formánál; nemcsak
választási alkalmakra való tömör-
lés, hanem a magyar népkisebbség
minden életviszonyának az össze-
foglalója. Ha nem az, ugy azzá kell
tenni, s éppen a mostani politikai
lazasság között kell felvonultatni
minden magyar rétegből, minden
legkisebb faluból is, minden elnö-
mult és magunk által sem hallott
fájdalmas szögletből minden viszo-
nyunknak a megismerését. Most kell
összefoglalni a magunk szétesett
társadalmát arra, hogy a kölcsönös
segítség rendszerét magán belül
minden vonatkozás felé fölépítse.

A kisemberek ezer baja különbö-
külön talán aprólékos, fakó panas-
z, de együttvéve társadalmi alapre-
günk helyzetének a jellemzője. Ami
folytonos tevékenység ennek az ezer
bajnak a leküzdéséért megindul, az
a mi társadalmi alapretegünknek a
meggyógyítása. Saját egész társadal-
munk arra való kiképzése, hogy az
alapretegtől függő utánpótlásaink el-
ne maradjanak, s hogy egészséges
és tevéképes középosztályunk tudjon
kifejődni, mely lélekből lelkezett
sarjadéka, együttérzője és együtt-
dolgozója a szélesebb néposztályok-
nak. Hiszen éppen az a legfőbb ba-
junk, hogy se gazdaságilag, se nép-
társadalmilag megalapozott közép-
osztályunk nincsen.

A néperőnek így nincs kilátása a
főlemelkedésre, s a középretegeknek
nincs támasztéka és folytonos fel-
vevő területe a népretegekben. Így
mindenütt fogy és elvész a kenyér
biztonsága, nincs meg az anyagiak-
ban való nyugodtság, tehát nincs
meg a szellemi élet fejlesztésére ható
nemesebb életvágy se. Csak általa-
nosságban mutattunk rá itt valamire,
amit se korteskedéssel, se pártpoli-
tikával meggyógyítani nem lehet. De
ebből az általánosságból is meg le-
het látni, hogy a magyar népkisebbsé-
gnek élete összes viszonyait számba
kell venni, s önmagán segítő ele-
venséggel és folytonossággal mindig
cselekednie kell magáért. Mindig és
mindig többet a politikánál.

Küzdelem volt Marostordában a jelölő lista második helyéért

(Az Ujság tudósítójától). Marostordában a bukaresti paktum dacára nem akart a helyi Averscupárt belemenni abba, hogy a közös listán a magyar képviselőjelöltek a második és negyedik helyet tarthassák meg. A lista mégis így alakult ki, de ezért küzdelem folyt le.

A marostordai prefektus Bukarestben beadta a megyei listát úgy, hogy azon a harmadik és ötödik helyet tartotta fenn magyar jelöltek számára. Azzal adta be, hogy ehhez a sorrendhez feltétlenül ragaszkodik a kormány megyei párta. Pár

nap előtt Bernády György megjelent Bukarestben a Goga belügyminiszternél a lista érdekében is eljárni. Kijelentette a belügyminiszternek, hogyha a névsorban a második és a negyedik helyei nem kapják meg, a maguk részéről a paktum megszegését állapítják meg és nem reflektálnak arra, hogy a közös listán résztvegyenek.

A Cuvântul szerint ennek a jelenetnek volt következménye az, hogy Goga Octavian, akit listavezetőnek jelöltek, a marostordai lista éléről visszavonult és ezzel tette lehetővé a paktum betartását.

A romániai műépítészeket várják a turini nemzetközi építészeti kiállításra

A klasszikus és a modern építészeti remek egyaránt egymás mellett — Május végén indulnak a romániai műépítészek

Kolozsvár. (Az Ujság tudósítójától.) Érdekes felhívás érkezett a napokban Olaszországból a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához. Az olaszországi építészeti mozgalom vezetői május és június hónapokban nagyszabású nemzetközi építészeti kiállítást szándékoznak rendezni Torinóban és erre a kiállításra a rendező bizottság az elsők között látja szívesen Románia műépítészeit és építőmérnökeit.

Olaszországban 1922 tavasszal már volt egy ilyen természetű nemzetközi kiállítás, amelynek fényes eredményei nagymértékben hozzájárultak a világháború utáni építkezés fellendüléséhez. Ez a siker ösztönözte az olasz műépítészeket, hogy a kiállítást állami támogatás mellett sokkal nagyobb keretek között megismételjék. Az Olaszországból érkezett értesítés ragyogó tervét vázolja föl az idei kiállításnak, amelyre már majdnem az összes európai államok bejelentették részvételüket.

A kiállítás központja a voltaképeni építés lesz, a rendező bizottság legnagyobb feladata azonban, hogy a műépítészeti fejlődését minden fázisában bemutassa. A kiállítás retrospektív és modern szakosztályokban egymás mellett lehet megtekinteni a múlt nagy mestereinek óriási méretű, klasszikus és a modern fiatalok élénk és merész alkotásait. Külön szak-

osztályra lesz a házi szükségleteknél alkalmazott és a városok, középületek, valamint reklámok kivilágításánál használt villamos készülékeknek.

Az olasz rendező bizottság külön romániai megbízottat kért föl Smigelschi építész-mérnök személyében a romániai résztvevők kirándulásának megszervezésére. Közölte azt is a rendező bizottság, hogy az olasz kormány rendkívül kíváncsi arra, hogy a romániai műépítészek minél nagyobb számban való részvételét ezért rendkívül kedvezményekkel teszi olcsóbbá és kellemesebbé a kiutazást. Smigelschi mérnök május végére tüzte ki a romániai csoport elindulását. A kirándulást 12 napra tervezik s közben néhány napra megállanak Velencében, Milanóban és Budapesten.

A nem mindennapi élvezetet ígérő kirándulás iránt [máris élénk érdeklődés nyilvánult meg a kolozsvári műépítészek és építész-mérnökök körében. Smigelschi mérnök Honvéduca 21. szám alatti irodájában egymást érik az érdeklődők s a jelek szerint a torinói nemzetközi építészeti kiállításnak számos romániai látogatója is lesz. Hátha a ragyogó olasz nap alatt látott gyönyörű építészeti műremek a távol Romániában is éreztetni fogják hatásukat s erről nyer nekünk is az annyira nélkülözött építkezési kedv.

Varsóból árasztották el hamis bankjegyekkel az utódállamokat

Olaszliszka csak liókéntéte volt Varsónak — Dinárt, lej, cseh és magyar koronát, shillinget és hadikölcsönkötvényeket hamisítottak

Budapest. Rövid hírből jelentette tegnap az Ujság, hogy a bécsi rendőrségnek sikerült letartóztatnia Weingartner Jeremiást, az olaszliszka csodarabbi öccsét, aki után a magyar rendőrség már négy év óta folytat eredménytelen hajtóvadástot.

A nyomozás első eredményei közé tartozik Szaptonczay Oszkár föld-birtokos letartóztatása is, aki évekkel ezelőtt hadikölcsönkötvények hamisítása miatt már összeütközésbe került a hatóságokkal. Akkoriban azonban bizonyítékok hiánya miatt szabadon bocsátották.

Hadikölcsönkötvények a kofferben

A tegnap letartóztatott pénzhamisító társaság megszökött vezetője

renek, Kaban-Jäger Mihálynak házkutatást tartottak a lakásán. Itt a detektívek egy bőröndben hamisított milliárd magyar korona értékben nosztrifikált hadikölcsönkötvényeket és 569 darab hamis milliós bankjegyet találtak. A rendőrség megállapította, hogy az olaszliszka bankjegyhamisítók azonosak a hadikölcsönkötvények hamisítóival és ez a banda Magyarországon és az utódállamok területén több, mint százmillió aranykorona értékben hozott forgalomba ilyen kötvényeket.

Varsó a központ

A budapesti rendőrség teljes apparátussal belefejtődött a nyomozásba. Egyik szállodában elfogtak egy Heilper József nevű ügynököt, aki Csehország, Bécs, Lengyelország és

Románia között állandóan utban van. Az utóbbi időben hét ízben járt Varsóban és bevallotta, hogy egyik ügynőke a társaságnak, amely a hamis bankjegyeket Budapestre szállította. Állítása szerint a hamisítás központja Varsóban van, ahol

nemcsak milliókoronás magyar bankjegyeket hamisítottak, hanem cseh koronát, dinárt, lej és osztrák schillinget is.

Az elhelyezés központi vezetője Wein-

gartner Jeromos volt, akinek egy 12-14 tagú ügynöki kar állott rendelkezésére és mintegy

másfél év óta megszervezetten folytatták a milliós bankjegyek gyártását és elhelyezését.

Heilper tudomása szerint körülbelül másfélmilliárd értékű bankjegyet gyártottak, ezekből hatszáz darabot Friedländerék Olaszliszkán elégettek, kilencszáz darabnak a hollétééről nincs tudomása.

Amerika támogatja Romániát, ha nem itt gyűlöletterjesztés

Newyork. A romániai zsidó szövetség itten tartózkodó elnöke, Fildermann dr. tiszteletére a „Románia barátai”-című amerikai egyesület lakomát rendezett. A lakomán a román követség hivatalos személyiségei is résztvettek, élükön Djuvara nagykövettel és Drutu főkonzullal.

Cromvell Nelson, a vendéglátó egyesület elnöke Fildermann akként üdvözölte, mint aki emberek jogainak az egyenlőségéért és a gyűlölet megszüntetéséért küzd. Ennek a küzdelemnek az irányvonala az, ami előfeltétele minden állami fejlődésnek s ami Amerika előhaladásának is épügye a tilka, mint ahogy a Romániáé is csak az lehet,

Fildermann reményét fejezte ki, hogy a román kormány a zsidó egyenlő jogainak az elismerését gyakorlatilag is keresztülvitassa. Együttel kérte Cromvellt és M. Djuvart, hogy támogassák Romániát államépítő munkájában.

Marshall felszólalt és kért, hogy nyilatkozzon Románia támogatásáról. Ha Romániában alkalmazni azokat a törvényeket, melyek az izgatókat, rendezőket és leitterjesztőket sújják.

Djuvara román nagykövete ezt a netet mondott Fildermannnak. Tisztázta, hogy Románia sohasem korlátozta a zsidók jogait. Reméli, hogy a zsidó elleniték el fognak térni.

Hatalmas tűzkatasztrófa a bukaresti pályaudvaron

Felrobbant az áruaktár — A vasutas munkások hajlék nélkül maradtak — Kár több mint tízmillió lej — Megázó jelenetek a tűzkatasztrófa után

Bukarest. Tegnap éjjel négy órakor Bukarest lakosságát hatalmas robbanások ébresztették fel. A robbanások a gyufagyár felől hallszonak, amelynek környékén rövidesen nagy lángok csaptak fel. Sok ezer ember hiányos öltözetben rohant abba az irányba, míg kiderült, hogy a tűz nem a gyárban, hanem a Pilaret pályaudvar nagy raktárában keletkezett. A vizsgálat megállapította, hogy a tűz éjjel után tört ki a raktár baloldali részében, ahol nagymennyiségű gyapju volt elraktározva. A tűz észrevétel nélkül lappangott éjjel 3-ig, amikor hirtelen felcsapott a raktár összes sarkaiban és az ott levő néhány szeszes borbót felrobbantotta. A láng a raktár vágányán levő 20 megrakott kocsiba is bekapott. Az összes fővárosi tűzoltóságot kivezényelték. A rendelkezésre álló mozdonyokat felhasználták a meggyújtott kocsik elvonatására. A lángok óriási magasságra csaptak s teljes sebességgel elvonatott éjszakai kocsikban. Csak rendkívül kevés árut sikerült megmenteni. Elpusztult több száz köteg posztó is. A raktárnak csupán a falai maradtak meg. Az első vizsgálat is megállapította, hogy a kár mintegy 100 millió lej. A kereskedőknek az egész szezonban alig lesz árujuk. A hatóságok szigorú nyomozást indítottak. Től letartóztatás is történt, a Pilaret pályaudvari csendőrség őrizi. A tűz még most is tart a raktár belsejében pusztulva az áruk maradékát.

Délután két órakor a tűz ujrl fellángolt és teljes erővel égni kezdett. Hamarosan ellepte a gyorsraktár egész tetőzetét, amely hamarosan roppanással összeomlott. Szerencsére a veszedelmet előre látó és így emberéletben nem esett kár. A teherárúraktár is, amely repter csak részben égett le, újból tít

fogott és teljesen megsemmisült. Tíz óráig azután átterjedt egy szomszédos épületre, ahol vasutasok voltak, akik így fedél nélkül maradtak.

A rendőrprefektus és a városbíró rendezésével megindított vizsgálat megállapította, hogy az összes munkásokat elsősorban az utasok lyozta, hogy a raktárban semmilyen vízvezeték nem volt. A tűzoltók száz perccel a tűz kitörése után a helyszínre voltak, mégsem tudták megfékezni. A vizsgálóbíró kihallgatta a pilaret leanu állomásfőnököt és az állomás vezetőjét, akik szerint a tűz egy eldobott cigarettából keletkezhetett. A vizsgáló állomásfőnök elmondta, hogy a robbanásokat a raktárban elhelyezett szeszes übűsök felrobbanása okozta. A kár jóval több tízmillió lej, amelynek egy része biztosítási révén megtérül, a többi a CFR kárjuttatásán múlik, amelynek kártalanítania kell a kereskedőket. Ezenkívül a CFR kárjuttató képezi az is, hogy 25 üres megrakott vasuti kocsi is elégett. A vizsgálat nem állapította meg, hogy a gyújtogatás történt volna.

Ma valóságos bucsujáróhely volt a filareti pályaudvar, ahová a város lakosai közül sokan mentek a tüzet nézni. A pályaudvaron leirhatatlan jelenetek játszódtak. A kereskedők, akiknek árujuk nem voltak biztosítva, sirnak és jajgatnak. A kár teljes nagyságát csak néhány nap múlva lehet megállapítani az állomás regiszteréből.

Az első kihallgatásokat a város táborkok közlekedésügyi miniszter, Mihail Ionescu tábornok állapította meg és Pretorian CFR vezérigazgató jelenlétében eszközölték. Bukarest összes ezredei még az éj folyamán készültségeket kaptak ki az állomás és rendfenntartási munkálatokhoz. Az óriási tömeg akadályozta a munkát.